

Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 45

С Т А Т Т І

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить **статті** окремих учасників **XXIX** наукової конференції здобувачів вищої освіти **«Історичний досвід і сучасність»**.

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., докто педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

ТЕМА ЛЮБОВІ У ТВОРЧОСТІ СЕРГІЯ ЖАДАНА

Чолак М.

Сергій Жадан – український поет, прозаїк, перекладач, есеїст. Письменник – одна з найвідоміших постатей сучасного літературного процесу. Сергій Жадан належить до когорти українських авторів, яких найчастіше перекладають за кордоном – його твори можна почитати тридцятьма мовами. Письменник є автором романів «Ворошиловград», «Депеш Мод», «Інтернат», збірок оповідань «Біг Мак», «Месопотамія», поетичних збірок «Цитатник», «Ефіопія» та інших. Літературні твори Сергія Жадана відзначені багатьма національними та міжнародними нагородами.[6]

Для поета любов це: «... Паливо, безперечно. Тягар (почасти теж приємний, між іншим) визначається там, де починається відповідальність за любов. Але цей тягар врівноважує й допомагає триматись на плаву, це як баласт на кораблі». [7]

С. Жадан є одним із лідерів громадської думки. Він активний не лише у культурній і громадській діяльності, але й також в політичному житті країни. Поява цього автора стала для українського письменства подією і в стилістичному сенсі, й у питаннях поширення та популяризації літератури.

Віктор Неборак зазначив: «Жадан пише про все, що хоче. І пишеться Сергієві добре. Йому все підвладне. Він замішує правду і вигадку, прозу і поезію, він любить тих, про кого пише, він любить писати. І байдуже, що персонажі «Месопотамії» не обговорюють його творів. Це право належить його читачам». [5, с. 5]

Тему кохання можна знайти в таких творах С. Жадана, як «Життя Марії», «Вогнепалі й ножові» та «Тамплієри».

«Життя Марії» – книга віршів та перекладів майстра слова. Вона містить 80 текстів: 60 віршів самого автора і 20 перекладів поезій Чеслава Мілоша. За словами Сергія Жадана, ця книжка про любов і ненависть.

Поет в одному з інтерв'ю сказав: «Тут є багато речей, пов'язаних із війною, хоча чимало й просто ліричних текстів. Я намагався писати так, аби

вивести постать автора, «ліричного героя» трішки вбік, а говорити про цих от «бідних людей», про котрих писав Мілош». [8]

Кому письменник присвячую свої вірші невідомо. Він не афішує особисте життя. У поезії «Життя Марії » митець показує любов батьків до ще ненародженої дитини, їх почуття, щире зацікавлення та новий етап у житті.

«...Прикладаючи голову до її
живота, він слухає його,
ніби мушлю, що ховає в собі
співи дельфінів.
Вечорами, після роботи,
він сидів коло неї і розповідав
про справи, про все, що з ним
трапилося за день...» [3, с. 97]

Також письменник відтворює почуття розлуки з коханою людиною і те, як це впливає на неї, які почуття вона відчуває, які думки борються в її голові.

«...Ти ж знаєш, що я ні про що тебе не проситиму.
Найбільше мені б хотілося тебе не відпускати,
найменше б мені хотілося тримати тебе тут силою.
Я просто й далі буду відчувати тебе уночі,
згадуючи все із часом, забуваючи все із віком,
слухаючи і говорячи, тонучи й пливучи...» [3, с.36]

Кохання – це поняття, яке кожен розуміє по своєму. Це почуття глибоке, незрозуміле незахищене та іноді важке. Кохання приносить великий спектр емоцій: бажання бути постійно поруч, піклуватися та жертвувати важливим на користь іншої людини. Саме це відобразив поет у своєму вірші:

«...Любов варта всього –
варта болю твого,
варта твоїх розлук,
варта відрази й мук

псячого злого виття,
шаленства та милосердь.

Варта навіть життя.

Не кажучи вже про смерть». [3, с.104]

Якщо людини закохана в когось, вона з часом закохується в усе, що оточує об'єкт кохання. Це може бути що завгодно, наприклад: подія, день, їжа, одяг, місце і запах – усе це завжди буде асоціюватися у вас з цією людиною. Нижче наведений уривок демонструє нам саме цей випадок. Ми бачимо, що тут чоловік відчуває сум та тугу за жінкою, яку більше не зустріне. І почуття любові в нього настільки сильні, що він відчуває різницю у повітрі, коли в кімнаті немає її.

«...Зберігав би книжки, яких ти колись торкалась,

перебирав би перечитану цю бібліотеку,

бачив би між окремими літерами і сторінками

твою зосередженість – садиноку і теплу.

Я розумію, що потім, колись, буде щось інше.

Ночі стануть порожніми, ранки тихими.

Але це повітря ніколи не буде таким, як раніше,

якщо ти до нього входила, якщо ти ним дихала

Тому, хто боїться – потрібна віра.

Тому, хто любить – достатньо пам'яті...» [3, с. 28]

Книга «Вогнепалі й ножові» складається з п'яти розділів: у першому – «Опій» – зібрано вірші умовно кримінальної тематики; другий – «Апостоли» – містить тексти з історіями революційними і метафізично забарвленими; третій – «Фляга» – тема домінування любові та води; четвертий – «Камені» – це розлога поема міської ідентичності, пафосу самозахисту міста, вірогідно, інспірована подіями в Харкові 2010 року навколо винищення частини лісопарку; п'ятий – «Коментарі» – щось середнє між есе і ліричною прозою.

[1]

У художньому світі лірики Сергія Жадана яскраво відображається образ любові до міста, він пише частіше за все в урбаністичному стилі:

«...І коли ми вже підїжджали до міста,
яке нас завжди єднатиме
і яке ми любили по-своєму за тепло та відданість,
він попросив зупинитись і розглядав
дими над комбінатами...» [2, с. 11]

Збірка «Тамплієри» – це 39 віршів про війну, яку ніхто не оголошував, про біль, із яким ніхто не може впоратися, про любов, від якої ніхто не може відмовитися, та надію, на якій усе тримається. [4, с. 3]

На перший погляд, може здатися, що в цій збірці не може бути віршів на тему кохання, але якщо глибше пірнути можна знайти доволі багато історій про любов. У поезії «Вони навіть можуть жити в різних містах...» автор показує нам почуття дівчини її переживання, розлука між цими двома є нестерпною для них, тому що коли по-справжньому кохаєш людину, не можеш спокійно переносити розлуку на тривалий час:

«...Коли вона не отримує від нього листів,
і починає нити і рахувати втрати,
вона ненавидить все, що він їй говорив,
себто, ненавидить взагалі усе, що може згадати.
І коли він відкриває світ, ніби верстак,
пристосовуючи його до любові своєї,
все, що він робить, він робить щоразу так,
аби вона розуміла, що він це робить для неї...» [4,с. 66]

Також, в одній із своїх поезій автор дуже вдало порівняв поняття любові зі щеням. Собака завжди асоціюється в нас із вірністю. А кохання, звісно ж, не може існувати без вірності. Тому деяким людям, хто не розуміє цього, потрібно брати приклад з маленького щеня:

«...Що таке любов? Любов – це щеня,
чий господар загинув в автомобільній аварії.

Воно тримається вірності, яка була,
і хоче вирватися на свободу,
і в клапанах твого серця потоки тепла
постійно змішуються з потоками холоду». [4 с. 106]

Слід підкреслити, що тема любові в творах Сергія Жадана проявляється по різному: це і батьківська любов; невзаємне кохання, сум та тугу; любов до міста; вірність та, навіть, ненависть. Любов – це незвичайне відчуття, яке іноді складно зрозуміти, пояснити. Сергій Жадан сказав так:

«Ніхто не знає, як працює любов,
з яких рухів вона народжується, з яких розмов,
з якої виймається радості, з якої вини.

Але вона працює, спробуй її зупинити...» [4 с. 42]

-
1. День народження Сергія Жадана: книги, вірші та пісні, за які ми любимо письменника. *24 канал*. 23 серпня 2019// https://showbiz.24tv.ua/den_narodzhennya_sergiya_zhadana_knigi_ta_pisni_zayaki_mi_lyubimo_pismennika_n856109
  2. Жадан С. Вогнепальні й ножові: вірші. Харків: «Клуб сімейного дозвілля», 2012. 160 с.
  3. Жадан С. Життя Марії: книга віршів і перекладів. Чернівці: Книги – XXI, 2015. 184 с.
  4. Жадан С. Тамплієри: нові вірші, 2015-2016. Чернівці: Книги - XXI, 2016. 120 с.
  5. Неборак В. Передмова. *Жадан С. Месопотамія: збірка*. Харків: «Клуб сімейного дозвілля», 2016. С. 3 - 5.
  6. Сергій Жадан - книги та біографія. *Книгарня «Є»*//book-ye.com.ua
  7. Сергій Жадан. Любити країну цілісно, перевіряти реальність на відлуння. *Читомо*. 23.08.2019//chytomo.com
  8. Сергій Жадан: «Триматися за речі, які були для нас важливими до війни». Інтерв'ю. *Міст: тижневик*. 2015. 2 липня//meest-online.com